

PETRA Newsbrief

Oktober 2024

www.petrapsy.nl

PETRA

Gepersonaliseerde behandeling door
dagboekmetingen

Terug van - nooit echt - weggeweest

Eindelijk is er weer een nieuwsbrief. Hoewel brief – het is haast een magazine geworden! Want dat er veel te vertellen is, is niet de reden van de radiostilte, zoals je kunt lezen in de deze nieuwsbrief! Veel leesplezier!

Waarom PETRA?

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het bijhouden en bespreken van dagboeken in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) van toegevoegde waarde is. Zowel in de communicatie tussen cliënt en behandelaar als in bevordering van eigen regie van de cliënt. Hiermee kunnen we winnen in behandelingseffect, wachlijsten verkorten en meehelpen om de GGZ toegankelijk te houden. Met behulp van een digitaal dagboek, genaamd PETRA, stellen cliënten samen met hun zorgverlener een set vragen samen die meerdere malen per dag wordt ingevuld via hun smartphone om inzicht te krijgen in dagelijkse patronen van stemming, activiteiten en situaties. PETRA is een acroniem voor *PErsonalized Treatment by Real-time Assessment*, ofwel in het Nederlands: gepersonaliseerde behandeling door dagboekmetingen. Het PETRA-dagboek is geïntegreerd in het elektronisch patiëntendossier en wordt al actief gebruikt in vijf GGZ-instellingen. De ontwikkeling van PETRA wordt beschreven op de PETRA website (<https://www.petrapsy.nl/> welke momenteel wordt geupdate) en in een wetenschappelijk artikel dat je kan lezen via deze link: <https://doi.org/10.2196/36430>.

Afscheid

Fionneke Bos heeft alweer geruime tijd geleden afscheid van het UMCG en dus als wetenschappelijk coördinator van PETRA genomen. Fionneke heeft aan de mede aan de wieg gestaan van PETRA en we willen haar daarvoor ook nogmaals heel erg hartelijk bedanken! Ze werkt als enthousiaste product owner bij Researchable B.V., een bedrijf waar we inmiddels mee samenwerken. Veel succes en geluk op je deze mooie werkplek Fionneke!

Welkom

Sinds 1 mei 2023 is Heleen Kuiper de wetenschappelijk coördinator van PETRA. Ze werkt daarnaast als projectcoördinator op het Het Roer Om project, waarover hieronder meer te lezen. Heleen is eerder dit jaar gepromoveerd. Met de komst van Heleen is er weer ruimte voor de doorontwikkeling van PETRA. Je kan haar altijd mailen voor meer informatie over PETRA. Welkom en veel succes Heleen!

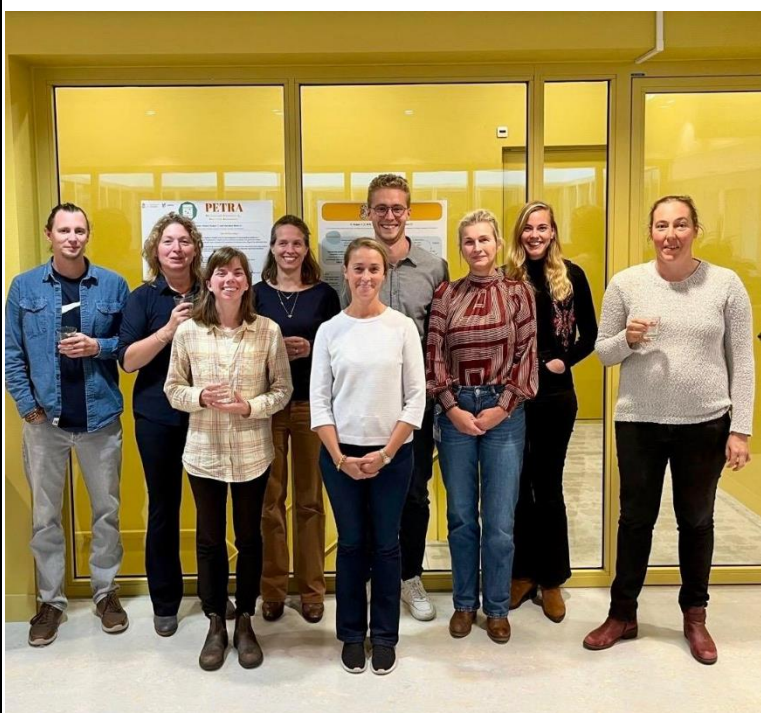

PETRA databank

PETRA is een digitaal dagboek die via het EPD kan worden ingezet in de reguliere mentale zorg door de bij RoQua aangesloten GGZ-instelling. Aan cliënten die met PETRA werken vragen we of we de door hen verzamelde PETRA data mogen gebruiken voor wetenschappelijk zorginnovatie onderzoek. Het wel of geen toestemming geven heeft geen enkele invloed op het wel of niet in behandeling blijven! De data van de mensen die toestemming geven vallen geanonimiseerd door in een databank. Begin 2024 heeft de CTC (Centrale ethische Toetsingscommissie van het UMCG), na toetsing, toestemming geven om met de in de zorg verzamelde data een de PETRA-databank op te richten. In samenwerking met de juristen van het UMCG heeft Judith Tommel hiervoor veel werk verzet. Hartelijk dank hiervoor!

PETRA-consortium

Bij een PETRA-databank hoort een PETRA-consortium ofwel een samenwerkingsverband om het PETRA zorginnovatieonderzoek een boost te geven! Op 22 januari 2024 vond dan ook de kick-off bijeenkomst hiervoor plaats. De consortiumleden zijn afkomstig uit zowel het klinisch wetenschappelijk veld als uit de zorg en vertegenwoordigen samen vijf aan RoQua verbonden GGZ-instellingen, namelijk: het UCP, Lentis, GGZ-Friesland, GGZ-Drenthe en GGZ-Centraal. Samenwerken levert nu al veel op doordat we bijvoorbeeld dingen niet dubbel doen en gezamenlijke PETRA trainingen. Daarnaast zullen gerealiseerde zorginnovaties uit PETRA-deelprojecten die elders in deze nieuwsbrief uitgebreid worden beschreven beschikbaar komen voor alle leden van het consortium. Naast onderzoek op de PETRA-database werken we ook samen op andere thema's rond PETRA, zoals bekendheid van PETRA bij zorgmedewerkers, cliënten en hun naasten.

Promotie Lino von Klipstein

De bèta-versie van de PETRA feedback module is ontwikkeld door Lino von Klipstein in het kader van zijn promotie bij de Therap-i studie.

Lino is eerder dit jaar gepromoveerd en beschrijft zijn onderzoek hieronder. Op 13 maart 2024 heeft Lino von Klipstein zijn proefschrift over de Experience Sampling Method (ESM) en het gebruik ervan in de geestelijke gezondheidszorg succesvol met verve verdedigd. Lino is een echte teamspeler, en we missen hem dan ook enorm. We willen hem bedanken voor al zijn creatieve bijdragen aan zowel de Therap-i studie als PETRA. Hieronder volgt een samenvatting van zijn onderzoek.

Bij ESM vullen cliënten meerdere keren per dag korte vragenlijsten in op hun smartphone, terwijl ze bezig zijn met hun dagelijkse leven. Ze worden gevraagd naar hun gevoelens, gedachten, gedrag, lichamelijke sensaties of de (sociale) situatie waarin ze zich op dat moment bevinden of kort daarvoor hebben meegemaakt. ESM wordt al jarenlang gebruikt als onderzoeksmethode, maar wordt steeds meer gezien als een nuttig hulpmiddel in de geestelijke gezondheidszorg. Toch is er nog veel te ontdekken op dit gebied. Het doel van Lino's onderzoek was om te kijken hoe ESM gebruikt kan worden om beter te begrijpen wat er in individuele cliënten omgaat, en hoe dit ingebouwd kan worden in de dagelijkse praktijk van de geestelijke gezondheidszorg. Zijn onderzoek heeft geholpen om een methode te ontwikkelen die zich richt op het in kaart brengen van de persoonlijke ervaring en het perspectief van de cliënt. Dit houdt in dat de cliënt en behandelaar nauw samenwerken, de ESM-vragen worden aangepast aan de persoonlijke situatie van de cliënt, er open vragen worden gesteld, en dat er feedback wordt gegeven op basis van de ESM-gegevens die de cliënt heeft verzameld tijdens de reguliere zorg. Deze aanpak is verwerkt in de ontwikkeling van zowel de Therap-i module als PETRA. Het centrale thema van Lino's onderzoek is de integratie van onderzoek en praktijk, en het samenbrengen van de perspectieven van cliënten en behandelaars. In de toekomst zal het belangrijk blijven om deze aspecten te blijven verbeteren, zodat ESM nog meer zijn waarde in de klinische praktijk kan laten zien.

Link naar het proefschrift: [The experience sampling method in mental health care: integrating research and practice – the University of Groningen research portal \(rug.nl\)](#)

Er lopen ook verschillende deelprojecten die we in de rest van deze nieuwsbrief willen bespreken, namelijk Het Roer Om project en DigiCGT.

GGZ Drenthe doet, in samenwerking met het UMCG, onderzoek naar de implementatie PETRA dagboeken in de behandeling van patiënten met steeds terugkerende of chronische problematiek, zoals: angst, obsessieve-compulsieve stoornissen, depressie, bipolaire stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen en/of ontwikkelingsstoornissen. Onderstaande infographic is gemaakt voor participanten.

ggz Drenthe
esprja

Krijg vat op struikelpunten in het dagelijks leven
Gebruik het PETRA dagboek tijdens de behandeling

Iets voor jou?
Het PETRA dagboek is iets voor jou als je wilt weten:

- wat de invloed is van gedachten en dagelijkse activiteiten en situaties op klachten;
- hoe je je voelt over de dag of week heen;
- hoe je slaapt
- wat je helpt om met klachten om te gaan;
- hoe je psychische en lichamelijke klachten samenhangen.

Hoe zet je het PETRA dagboek in tijdens jouw behandeling?
Het PETRA dagboek kun je aanvragen bij je behandelaar en samen aanmaken. Samen met je behandelaar kies je welke vragen je dagelijks wilt beantwoorden. Je kunt ook zelf vragen formuleren. Het PETRA dagboek vul je een aantal keer per dag in op je smartphone. Invullen duurt ongeveer 3 minuten. Na minimaal twee weken bespreek jouw ingevulde dagboek met je behandelaar.

Onderzoek naar het gebruik van het PETRA dagboek
Om te onderzoeken of het PETRA dagboek ook daadwerkelijk positief bijdraagt aan jouw behandeling. Nodigen we je uit om:

- vragenlijsten in te vullen over o.a. het PETRA dagboek, jouw herstel, behandelrelatie en eigen regie,
- vragen te beantwoorden tijdens een interview (alleen als u dat wilt) over tips en tops voor het PETRA dagboek gebruik.

Wil je meedoen aan dit onderzoek? Neem dan contact met ons op:
Mail HetRoerOm@ggzdrenthe.nl of bel of Whatsapp 06 - 51 01 55 42

Impact
We verwachten dat het dagboek positief bijdraagt aan:

- bewustwording en inzichten van patiënten en behandelaren;
- de eigen regie van patiënten over klachten;
- het vinden van aanknopingspunten voor de behandeling;
- de behandelrelatie.

Het Roer Om

DigiCGT

Michelle Servaas (GZ-psycholoog en senior onderzoeker) en Harriëtte Riese (Universitair Hoofddocent) zijn erg verheugd om met jullie het nieuws te delen dat ze een subsidie van ZonMw (programma Nationaal Plan Hoofdzaken) toegekend hebben gekregen voor het project: "Digitalisering van Cognitieve Gedragstherapie: Van behandelkamer naar dagelijks leven met co-design"

Het doel van het project is om het G-schema uit de cognitieve gedragstherapie digitaal beschikbaar te maken op de smartphone door dit als een module in te bouwen in Personalized Treatment by Real-time Assessment (PETRA) binnen RoQua. Tevens wordt er een feedbackmodule ontworpen om de digitale gegevens inzichtelijk te visualiseren zodat ze effectief besproken kunnen worden tijdens de psychologische behandeling. De systematisch vergaarde gegevens, middels de G-schema module, zullen een schat aan gepersonaliseerde kennis geven over de problematiek van de cliënt in diens dagelijkse leven. Zowel het digitaal invullen van het G-schema als het visualiseren van de gegevens in een feedbackrapport zullen de effectiviteit van de psychologische behandeling vergroten en hiermee de kwaliteit van leven en het herstel bevorderen van cliënten met een psychiatrische aandoening.

Binnen dit project zullen wij samenwerken met Lentis (Sanne Booijs; senior onderzoeker Centrum Integrale Psychiatrie (CIP) en Nina Vollbehre; GZ-psycholoog, teamleider inhoudelijke zaken en promovendus CIP) en GGZ Friesland (Sander de Vos; senior onderzoeker en wetenschappelijk coördinator) en een ervaringsdeskundige (Annemiek Lely; ambassadeur bij de Hersenstichting).

Fetsje de Jong is de promovendus en coördinator op het project. Zij is ook werkzaam als basispsycholoog bij Fier.

Subsidie!

We hebben een ZonMw subsidie gekregen om een menstruatiedagboek in PETRA te ontwikkelen voor gepersonaliseerde monitoring en feedback over de cyclus en mentale klachten. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het bijhouden en bespreken van dagboeken in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) van toegevoegde waarde is. Zowel in de communicatie tussen cliënt en behandelaar als in bevordering van eigen regie van de cliënt. Hiermee kunnen we winnen in behandelresultaat, wachtlijsten verkorten en meehelpen om de GGZ toegankelijk te houden. Met behulp van een digitaal dagboek, genaamd PETRA, stellen cliënten samen met hun zorgverlener een set vragen samen die meerdere malen per dag wordt ingevuld via hun smartphone om inzicht te krijgen in dagelijkse patronen van stemming, activiteiten en situaties. Het PETRA-dagboek is geïntegreerd in het elektronisch patiëntendossier en wordt al gebruikt in vijf GGZ-instellingen. Het projectdoel is de implementatie van PETRA-dagboeken te optimaliseren in de standaardzorg. Hiermee wordt beschikbare wetenschappelijke kennis toegepast in de GGZ. Een implementatieplan zorgt voor een systematisch proces en duurzame implementatie. Het huidige implementatieonderzoek wordt gecoördineerd vanuit het UCP/UMCG (Harriëtte Riese is de hoofdonderzoeker) en uitgevoerd in zeer nauwe samenwerking met een ervaringsdeskundige, een Ux designer en de PETRA implementatie-ambassadeurs van het PETRA consortium waarin vijf grote GGZ-instellingen hun krachten bundelen: het UCP, Lentis, GGZ Friesland, GGZ Drenthe en GGZ Centraal.

PETRA training en ondersteuning

24 september vond bij GGZ-Drenthe een PETRA training plaats voor behandelaren die samen met hun collega's het PETRA dagboek gaan inzetten in de behandeling. In het nieuwe jaar, op 21 januari (10.00 - 12.30 uur) wordt deze training gegeven in het UCP. Wil je leren werken met PETRA? Mail (petra@umcg.nl) ons dan om je aan te melden.

PETRA is gebruikersvriendelijk en kan eventueel ook zonder training worden gebruikt, maar afdelingstrainingen of persoonlijke ondersteuning kunnen nuttig zijn. Daarnaast is er een papieren en digitale handleiding beschikbaar en staan er op de website verschillende instructiefilmpjes voor zorgverleners en cliënten:

<https://www.petrapsy.nl/videos/>

Wil je meer informatie en overleggen welke type instructie bij jou of jouw afdeling past neem dan contact met ons op via petra@umcg.nl. We vertellen je graag meer over PETRA!

Heb je iets te delen, vertel het ons!

Heb je vragen of opmerkingen, een leuke foto of heb je een leuk nieuwtje? Of vind je het leuk om een kort stukje te schrijven over je ervaringen met PETRA voor in een volgende nieuwsbrief?! Schroom niet en mail ons dan op: petra@umcg.nl